

Import av gatu därför går

Som djurvän ska du aldrig adoptera en hund med okänd bakgrund. Inte nog med att vi riskerar att få in rabies i Sverige, hanteringen innebär ett stort lidande för hundarna och så länge efterfrågan finns kommer fler att drabbas.

TEXT KICKI BIÄRSJÖ FOTO ADOBE STOCK

Många så kallade gatuhundsorganisationer är helt skrupelfria.

Hundarna transporteras ofta i två dygn utan att vare sig rastas eller få mat.

Mattias Gårdlund är djurskyddsinspektör hos länsstyrelsen i Skåne och ansvarig för frågor kring transport och djurskydd. Han jobbar tillsammans med tullverk och gränspolis.

- När oseriösa gatuhundsorganisationer försöker föra in importerade hundar som har bristande chipmärkning och vaccination och kanske inte ens ett pass som stämmer, är det egentligen ingen skillnad mot så kallade smuggelhundar. Man för in en hund på felaktiga grunder i båda fallen med bristande djurskydd som följd och en stor risk för djur- och folkhälsan.

- Det finns oseriösa personer/organisationer som handlar

med hundar. De är övertygade om att de här hundarna har ett helvete på platsen de kommer ifrån och anser att det är bättre för dem att transporteras i två dygn än att stanna kvar i sin usla miljö.

Hela verksamheten bygger på att det är människor som öppnar sina hjärtan och kastar bort sitt förnuft. Det finns förstås seriösa adoptionsverksamheter, men de riskerar att bli utnyttjade av dem som inte vill lika väl.

- Siffror från undersökningar visar att upp till sextio procent av hundarna som provtas i tullen saknar antikroppar mot rabies och jag förstår om seriösa adoptionsorganisationer känner sig kollektivt bestraffade. Jag tycker att vi ska påminna oss om att covid-19 härstammar från djur, ändå fortsätter folk att importera djur med okänd hälsostatus.

Flera av organisationerna påstår att de är ideella föreningar och inte affärsdrivna.

hundlar

den inte att lita på

- Det stämmer inte om man ser till den stora bilden, här ingår transportörer och veterinärer i ursprungslandet som ska ha betalt. Transportörerna kan vara samvetslösa, pengar är den enda orsaken till att transportera hundar.

När transporten med hundarna kommer till en gränsstation ska den deklarerats hos tullen.

- Många kör rakt igenom och säger sig inte känna till reglerna.

Hundarna kan vara halta, lytta, unghundar, valpar och tikar som haft många kullar. Visst kan de vara söta och gulliga, men vad döljer sig bakom?

- De här hundarna har en osäker hälsostatus och ligger sedan i sin svenska ägares säng och slickar hen i ansiktet, påpekar Mattias och ryser. Ingen seriös svensk hundägare skulle ta in en gatuhund i sin flock.

Hos länsstyrelsen ser man en förändring inom all import av hundar.

- Det som tidigare var dold smuggling sker nu mer öppet men med stora brister i dokumentationen och i dess äkthet.

Prissättningen på importerade gatuhundar är ofta betydligt lägre än för smuggelvalpar som ofta kan kosta mer än tjugotusen kronor.

- Organisationerna som importerar gatuhundar sätter

priset så att den nya ägaren ska känna att hen räddar hunden och gör en god gärning. En hund kan kosta upp till 8 000 kronor. I vissa fall får man betala handpenning på tusen kronor som inte betalas tillbaka. Resten betalar man då man tar emot hunden.

- Verksamheten drar in mycket pengar. Säg att de får 4 000 kronor per hund efter att chauffören fått sitt. Det kan vara 30 hundar i en transport. Det blir 120 000 kronor till organisationen.

Fusk med chipmärknings

Somliga tar in gatuhundar i stor omfattning, veterinärbesiktigar dem och får dem chippade.

Hunden behöver vara chipmärkt vid införsel, men det är en sanning med modifikation.

Tullen har noterat hur chippet till exempel fästs på halsbandet av dem som myglar och när läsaren förs över hunden kan den inte avgöra om chippet sitter inne i kroppen eller på halsbandet. Detta förekommer dock inte lika ofta längre eftersom tullen fått upp ögonen för bluffen och säger till transportörerna att ta av halsbandet.

- Vi önskar oss ett internationellt register som kan göra det lättare att spåra hundens ursprung. Det finns inte i dag. ▶

Gränspolisen

Skräcktransport fastnade i tullen

→ Femtionio hundar anlände till Malmö första helgen i december 2020. Den ena lastbilen hade tjuugo och den andra trettionio hundar ombord.

Den ena transporten avvisades eftersom flera av hundarna inte hade godtagbar dokumentation. Det räcker med att en enda hund inte har det för att transporten inte ska få komma in i Sverige. Den transporten åkte till Danmark och efter vad som framkommit åkte den senare tillbaka till Bosnien. Vad som skett är inte säkert eftersom chaufförerna kan lasta om hundarna i olika transporter och

försöka ta sig in i Sverige igen.

Rolf Paimensalo är gränspolis och skulle kontrollera ett av de två fordonen och personerna som körde dem.

– När vi öppnade lastutrymmet möttes vi av en fruktansvärd stank som jag knappt kan beskriva. Det var avföring, urin och spyor överallt. I de två lastbilarna satt det hundar i olika storlekar inklämda i burar. Somliga av dem var lösa i det trånga utrymmet och så hade de färdats många hundra mil från Rumänien och Bosnien. Hundarna var så svårt stressade att det knappt gick att få en del av dem

att lämna burarna. Det var påtagligt att de inte hade rastats på länge, men personerna som fraktade hundarna sa att de nyligen fått vatten. Om man nu kan lita på det.

De här trasiga hundarna skulle få nya hem i Sverige.

– I mitt tycke är det godtrogna människor som adopterar hundar på detta hemska sätt. Det är självklart att man ska hjälpa hundar som har det svårt, men till vilket pris? Jag vädjar till dem som tänker adoptera en hund från dessa skrupelfria organisationer att tänka ett varv till. Inte minst för hundens skull, säger Rolf.

Länsstyrelsens egna bilder från tillslag i tullen.

Däremot är det fritt fram att köpa chip där de är billigast. En hund utan chip kan komma till en svensk veterinär för att ägaren vill chippa den och säger att han köpt hunden på Blocket, men i själva verket är den en importerad gatuhund från Rumänien. Den får sitt chip och hunden har på så sätt blivit svensk. Uppfinningsrikedomen hos dessa oseriösa hundhandlare är oändlig.

Mattias tycker förstås att denna delen av den oseriösa importverksamheten är alltigenom rutten och innebär ett stort lidande för hundarna.

– Det viktiga är att människor förstår att man inte enbart gör en god gärning genom att adoptera en gatuhund. I stället föder man en tvivelmåsig verksamhet. Det är nästan omöjligt att lita på och kontrollera att det som sägs om hunden är

”Det är oerhört svårt att i förväg ta reda på om organisationerna är seriösa eller inte”

sant och inte heller kan man fullt ut lita på de papper som följer med hunden, säger Mattias.

Sonia Lopes är länsveterinär vid länsstyrelsen i Stockholm.

Hon berättar om det gigantiska problemet med så kallade gatuhundar som importeras från länder som exempelvis Ryssland, Ungern, Rumänien och andra länder i östblocket.

– Egentligen är det en blandning av gatuhundar och

”Man gör inte en god gärning genom att adoptera en gatuhund. Istället håller man en vidrig verksamhet under armarna”

valpar som med största sannolikhet är födda på valpfabriker som förs in i Sverige. Hundarna lever där under vedervärdiga förhållanden och tikarna tvingas föda valpar från sitt första löp till dess hon avlivas. Jag har hört talas om valpfabriker på Irland där hundarna förvaras i boxar i mörker för att spara el och utfodras automatiskt. Hundarna utsätts också för långa transporter under mycket dåliga förhållanden.

Hundarna ska rabiesvaccineras tidigast vid tolv veckor och får sedan vänta 21 dagar på att antikroppar utvecklas, då är de klara för att resa.

- Vi ser att det kommer både yngre valpar och vuxna hundar med undermålig vaccination.

Förutom rabies finns det andra, inte omedelbart livsfarliga, smittor som överförs mellan hund och människa eller hund till hund och som kan orsaka stora besvär, såsom leishmaniasis, leptospiros och brucellos. Vissa sjukdomar kan kräva livslång behandling och innebär höga veterinärkostnader. Ibland måste hundarna avlivas.

Efterfrågan ökar under pandemin

Vissa av organisationerna som ordnar hundadoptioner handlar i god tro, de vill hjälpa gatuhundar. Andra är bara intresserade av svarta pengar.

Organisationerna tar hit hundar efter att de fått en reservation på sin hemsida, via Facebook eller Instagramkonto, men de har inte alltid hem till alla hundar och då placeras de i jourhem tills de hittar ett permanent hem.

- Många av hundarna som levtt i shelter eller på gatan är inte vana vid hemmiljö, har ingen koppelvana och trivs inte med det nya livet. Somliga av dem känner sig trängda och hugger. En del av dem rymmer, vilket vi sett exempel på här i Sverige.

De som skaffar de här djuren vill säkert göra en god gärning, men känner inte till att de medverkar till djurlidande, brottslighet och spridning av smittsamma sjukdomar.

Katarina Mohlin-Torstensson är utredare vid Tullverket i Karlshamn.

- Vi märker att efterfrågan på hundar är mycket stor och har ökat betydligt under pandemin.

Adoptionhundarna kommer till alla tullstationer i Sverige, men allra flest via Skåne och speciellt över Öresundsbron.

- När vi på grund av pandemin inte får färdas genom Europa kommer det många hundar i godstrafik som varor. Under förra året ökade det betydligt och vi har gjort många fler tillslag. Tyvärr har vi inte resurser för att kolla alla hundar så vi gör stickprov och kontrollerar pass och chipmärkning.

Tullstationerna kan få tips om en leverans som är på väg och litar mycket på tullmannens intuition om att något inte stämmer.

- Vi kontrollerar hundens pass, och finns inte ägaren med i transporten betraktas hunden som ett handelsdjur som man ska kunna visa upp en fullgod rabiesvaccination för och att den är veterinärbesiktigad i ursprungslandet fyrtioåtta timmar innan avresan, vilket ska vara dokumenterat i passet.

Traces är ett databassystem inom EU där man ska kunna spåra individen. Ett Traces-dokument utfärdas av veterinären i avsändarlandet och ska medfölja transporten och visas

11 misstänkta rabiesfall

→ Sedan 2018 har elva hundar misstänkts för att ha rabies i Sverige.

Hundarna har visat symtom på att lida av rabies såsom temperamentsförändringar och neurologiska störningar. En del av dem har uppvisat aggression och även bitit människor som naturligtvis omedelbart fått vaccin. De hundarna har alla kommit från andra länder. I vissa av fallen vet man dock inte exakt vilka länder de smugglats in eller importerats ifrån, inte heller deras ålder.

Varför tillåts import av gatuhundar från länder som har rabies?

→ Införsel av hundar regleras på EU-nivå. Hundar som förs in i Sverige måste vara vaccinerade mot rabies. Det finns däremot inget krav på att de ska testas innan avfärd för att styrka att de har fått en tillräcklig mängd antikroppar.

Det finns i dagsläget på EU-nivå ingen begränsning av handel med hundar. Om de uppfyller införselkraven, och är friska nog att transporteras, är det lagligt att importera dem. Om det upptäcks hundar inne i landet som trots laglig införsel kan utgöra en smittrisk kan Jordbruksverket besluta om åtgärder för att minimera risken, till exempel hemkarantän eller avlivning.

”Det finns bara ett enda säkert sätt att importera hundar”

→ Lotta Hofverberg är enhetschef för smittskyddsenheten på Jordbruksverket.

- Det finns bara ett enda sätt att importera en hund på. Man ska åka och träffa mamman och valpen hos uppfödaren. Precis som i Sverige!

När det gäller adoptionhundar så har många av dem levtt under ett högt smittotryck och kan bära på flera sjukdomar. Symtomen behöver inte visa sig på en gång, utan först efter lång tid, men bli en evig plåga för hunden och dessutom kan människor smittas.

upp för tullen vid gränsen vid anmaning.

- Det är väldigt sällan som vi ser att hundarna är registrerade i Traces och då avvisas hunden. På Blocket annonseras hundar ut och det kan till och med stå att säljaren är medlem i SKK. Men det står aldrig något om Traces.

Jordbruksverket kontaktas omedelbart om något inte verkar stämma.

- De tar beslut om hemkarantän men då måste ägaren ha en fast adress i Sverige vilket många inte har, därför släpper vi inte in hundar för att sätta dem i hemkarantän. Jordbruksverket kan även besluta om avlivning.

Katarina har sett det mesta när det gäller hemska transporter och kan inte få bort lidandet från näthinnan.

- Hundarna har ofta svåra beteendeproblem, är rädda och stressade. Det är oerhört svårt att i förväg ta reda på om organisationerna är seriösa eller inte. Själv skulle jag aldrig köpa en hund på det sättet, marknaden svämmar över av oseriösa aktörer. Köp en hund från en SKK-registrerad kennel är mitt råd.